Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Leden van de raad van de
gemeente Edam-Volendam

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
			21 september 2023
Onderwerp	Doorkiesnummer	Bijlage(n)	
Tussenstand begroting 2024-2027	P.L. van der Veen (0299) 398 398	- -	

Geachte leden van de raad,

Op 20 juli heeft u de Zomernota 2023 vastgesteld. Tijdens deze vergadering, en al eerder in de commissie Planning en Control, is de zorg geuit over mogelijke onverwachte kostenontwikkelingen die de begroting van onze gemeente kunnen raken. Uw raad heeft dan ook verzocht om inzicht te geven in lopende en toekomstige investeringen waar financiële risico's worden gezien. Met deze raadsinformatiebrief wil het college u graag informeren over de stappen die genomen zijn en welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden rondom de financiële situatie van onze gemeente.

Alvorens hier op in te gaan, wordt eerst ingegaan op de ontwikkelingen van de laatste maanden.

Loon- en prijsmutaties
In de afgelopen periode heeft het college geconstateerd dat de loon- en prijsontwikkeling op een aantal gebieden lijkt te normaliseren. Ook de levering van materialen lijkt weer op gang gekomen te zijn en werkzaamheden kunnen weer planmatig worden opgepakt. Knelpunten die dit voorjaar bekend waren zijn inmiddels verwerkt in aanvulling op kredieten of bijstelling van budgetten. In de Zomernota zijn deze, voorzover toen bekend, verwerkt.

De meerjarige begroting
Mede naar aanleiding van het vallen van het Kabinet heeft de VNG een notitie opgesteld met daarin een advies voor de gemeenten m.b.t. de meerjarige begroting. Kort samengevat adviseert de VNG om voor 2026 en 2027 realistisch te begroten ongeacht de uitkomst die dit op de eigen begroting heeft. Dit betekent dat, zonder aanpassing van het gemeentefonds, gemeenten in principe bij ongewijzigd beleid een tekort op de begroting zullen presenteren. De reden hiervoor is dat de bijdrage in het gemeentefonds voor 2026 en 2027 fors lager is dan de jaren daarvoor. Het tekort ontstaat bij de gemeenten dus ongeacht het eigen beleid dat gevolgd wordt.

Overleg met de provinciale toezichthouder heeft opgeleverd dat ook de provincie akkoord gaat met deze werkwijze met dien verstande dat voor 2024 én 2025 een sluitende begroting moet worden gepresenteerd. De wethouders financiën uit de regio zijn overeengekomen dat de gemeenten in onze regio op eenzelfde wijze handelen.

Het college is van mening dat, te allen tijde, er een meerjarig sluitende begroting gepresenteerd moet worden. De verlaging van de bijdrage in het gemeentefonds is echter ook voor het college een niet-beïnvloedbaar gegeven. Hoewel al langer bekend is dat 2026 en verder buiten het vorige coalitieakkoord vielen heeft het college toch gemeend hier nog géén actie op te moeten nemen door het bijstellen van huidige beleid. Een van de redenen hiervoor is dat het huidige kabinet gevallen is en onbekend is wanneer en hoe een nieuw kabinet deze problematiek oppakt. Daarnaast gaat dit pas spelen over 2 jaar waarin nog van alles kan gebeuren. Het college houdt de ontwikkelingen wel nauwlettend in de gaten maar sluit aan bij het advies van de VNG.

Bij het opstellen van de concept begroting voor de periode 2024-2025 constateert het college dat, met aanpassing van budgetten voor loon- en prijsstijgingen, de meerjarige begroting sluitend kan worden voor wat betreft het doorzetten van het vastgestelde beleid. Toch lijkt er een tekort te ontstaan in de concept-meerjarige begroting. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn;

- Stijgende rentelasten op leningen (verviervoudigd in korte tijd) en raming van rentelasten op geplande investeringen;
- Enkele jaren lagere opbrengsten CAI i.v.m. overgang naar glasvezel;
- Hogere bijdrage aan veiligheidsregio en GGD;
- Stijgende kosten onderhoudsplannen.

Momenteel worden de laatste mutaties in de concept-begroting verwerkt maar is b.v. nog niet bekend wat de uitkomsten zijn van de septembercirculaire. Zoals afgelopen jaren te doen gebruikelijk zal het college de tussenstand van de begroting met u delen en voorstellen doen voor mogelijke ombuigingen die verwerkt kunnen worden voor de begrotingsbehandeling op 9 november a.s.

Naast de budgetten die nodig zijn ter uitvoering van het vastgestelde beleid kent de gemeente:

Projecten en grote investeringen.
Los van de reguliere rapportages, die in november zijn geagendeerd voor de Commissie Planning en Control, is onderzocht voor welke projecten financiële bijstellingen mogelijk nodig zijn op basis van loon-en prijsmutaties.
Binnen het totaal overzicht van projecten wordt, voor wat betreft risico's, onderscheid gemaakt tussen projecten waarvoor het risico(financieel) bij de gemeente ligt en waar niet.

1. Risico's niet voor rekening gemeente
    a. Voor projecten waarbij anterieure overeenkomsten zijn gesloten komen mee- en tegenvallers voor rekening van de ontwikkelaar. De gemeente loopt op deze projecten in principe geen risico.
    b. Projecten waarvoor een grondexploitatie (GREX) wordt geopend. Voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van de Purmer. Dit is een langlopend project waarbij voor het hele project een grondexploitatie wordt opgesteld. Mee- en tegenvallers blijven binnen de grondexploitatie. De ontwikkeling van de Broeckgouw heeft ook binnen een GREX

plaatsgevonden. Het uiteindelijke resultaat is voor de gemeente. In principe gaan wij uit van op z'n minst sluitende grondexploitaties.

2. Risico's die voor de gemeente niet-beïnvloedbaar zijn.
    a. Een van de risico's betreft het juridisch conflict m.b.t. het Europaplein. Dit is voor de gemeente niet-beïnvloedbaar.
    b. De kostenontwikkeling voor de reconstructie van de Julianaweg en aanleg van de 3e ontsluitingsweg komen voor rekening van de gemeente.
3. Risico's op projecten/investeringen waarbij nog keuze mogelijkheden zijn.
    a. De bouwkosten van scholen die zijn voorzien in de komende jaren zullen, met de kennis van nu, hoger uitvallen dan was voorzien. Op het moment dat er plannen voor de bouw van scholen worden opgestart heeft de gemeenteraad ook mogelijkheden om bij te sturen.
    b. Het college ziet ook risico's bij het project meekoppelkansen. En dan met name de afrit bij het Noordeinde en de aan te leggen steiger bij Etersheim. Het gemeentebestuur heeft hier nog geen definitieve besluiten over genomen en daarmee zijn de risico's nog beïnvloedbaar.

Het college zal u, na de eerstkomende collegevergadering van 26 september, inzicht geven in het ontstaan van het tekort en tevens een voorstel met opties voor ombuigingen toezenden inclusief een advies van het college. Dit voorstel is bedoeld voor bespreking in de uitgebreide commissievergadering van 3 oktober a.s.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam

de secretaris,
H. van der Woude

de burgemeester,
L.J. Sievers